

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 21/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 21 kap. 16 § i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 juni 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av 21 kap. 16 § i strafflagen (RP 78/2010 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Matti Marttunen, justitieministeriet
- polisöverinspektör Keijo Suuripää, inrikesministeriet
- budgetsekreterare Niko Ijäs, finansministeriet
- regeringsråd Outi Luoma-aho, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringssekreterare Heidi Manns-Haatanen, social- och hälsovårdsministeriet
- barnombudsman Maria Kaisa Aula
- tingsdomare Kari Tuuli, Vanda tingsrätt
- statsåklagare Jorma Äijälä, Riksåklagarämbetet
- forskare Venla Salmi, Rättspolitiska forskningsinstitutet
- polisöverdirektör Mikko Paatero, Polisstyrelsen

- kriminalöverinspektör Jouko Salo, polisinrättningen i Helsingfors
- biträdande polischef Bo-Erik Hanses, polisinrättningen i Österbotten
- jurist Tanja Välke, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, ansvarsområdet för arbetarskydd
- utvecklingsdirektör Sari Laaksonen, Förbundet för Mödra- och Skyddshem
- advokat Antti Riihelä, Finlands Advokatförbund
- jurist Anne-Mari Mäkinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- arbetsmiljöexpert Erkki Auvinen, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- jurist Paula Ilveskivi, Akava r.f.
- juris doktor Henrik Elonheimo, Finlands Forum för Medling rf
- generalsekreterare Hannele Varsa, delegationen för jämlikhetsärenden
- tf. professor i straffrätt Jussi Tapani.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Utbildningsstyrelsen
- åklagarämbetet i Päijänne-Tavastland
- Statens arbetsmarknadsverk
- Institutet för arbetshygien.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i strafflagen. Bestämmelsen om åtalsrätten för lindrig misshandel ska ändras så att lindrig misshandel av en

minderårig eller närstående person hör under allmänt åtal. De närstående som omfattas av skydd

ska specificeras så noga som möjligt i bestämmelsen.

Vidare ska lindrig misshandel av en person på grund av hans eller hennes arbetsuppgifter höra under allmänt åtal.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2011.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Åtalsrätt för lindrig misshandel

Enligt 21 kap. 5 § i strafflagen ska den som begår fysiskt våld mot någon eller som utan att begå sådant våld skadar någons hälsa, tillfogar honom smärta eller försätter honom i medvetlöshet eller något annat motsvarande tillstånd dömas för misshandel. Misshandeln är enligt 7 § i samma kapitel lindrig om gärningen, med hänsyn till våldet, kränkningen av den kroppsliga integriteten eller den skada som tillfogats offrets hälsa har varit mindre betydande eller med beaktande av andra omständigheter vid brottet, bedömd som en helhet, är ringa. Också psykiskt våld ingår med vissa begränsningar i rekvisitet för misshandelsbrott (RP 94/1993 rd).

Med tanke på åtalsrätten indelas brott i sådana som hör under allmänt åtal och i målsägandebrott. Misshandel som uppfyller grundrekvisitetet hör under allmänt åtal, medan lindrig misshandel i princip är ett målsägandebrott. Det betyder att åklagaren i regel får väcka åtal för lindrig misshandel bara om målsäganden yrkar på det. Polisen gör inte heller någon förundersökning om inte målsäganden framställer straffyrkande. Om målsäganden återtar sitt straffyrkande ska undersökningen läggas ned.

Enligt propositionen ska åtalsrätten för lindrig misshandel ändras så att lindrig misshandel av en minderårig eller närstående person liksom också av en anställd på grund av hans eller hennes arbetsuppgifter hör under allmänt åtal. Därmed kommer förundersökning av ett brott, åtalsprövning och domstolsbehandling inte längre att vara beroende av målsägandens straffyrkande.

Utifrån den information som utskottet fått i saken anser det att lindrig misshandel av en minderårig, en närstående person eller en person på

grund av hans eller hennes arbetsuppgifter har vissa sådana särdrag som gör brottet särskilt klandervärt. Även om propositionen inte föreslår strängare straff för lindrig misshandel kan redan det att lindrig misshandel av de här personerna kommer att höra under allmänt åtal ses som ett bevis på att lagstiftaren har skärpt sin inställning till handlingen. Sammantaget anser lagutskottet att propositionen är behövlig och lämplig och tillstyrker lagförslaget i propositionen, men med de synpunkter och ändringsförslag som anges längre fram.

Lindrig misshandel i nära relationer

Våld i nära relationer är våld som riktar sig mot den andra parten i en parrelation, ett barn, en förälder, släkting eller någon annan närstående person. Våldet är särskilt klandervärt eftersom offret oavsett kön ofta är sårbart och på något sätt beroende av våldsutövaren. Våld går i många fall hand i hand med fysiskt eller psykiskt förtryck och kan vara upprepat. Vidare är det talande att våld utövas i hemmet, som förväntas vara en trygg omgivning. Redan lindrigt våld i en nära relation kan vara ångestfyllt för offret, inte minst om det fortgår länge. De här särdragen kan påverka offrets benägenhet att anmäla saken för myndigheterna och få den undersökt. Våld i nära relationer ses följaktligen i högsta grad som latent brottslighet, eftersom offret på grund av påtryckning eller av något annat skäl inte nödvändigtvis vågar, förmår eller vill få saken upptagen i straffprocessrättsligt förfarande. Den nuvarande situationen där lindrig misshandel är ett målsägandebrott är således problematisk på många sätt.

Lagutskottet tillstyrker att lindrig misshandel i nära relationer framöver ska höra under allmänt åtal. Ändringen i åtalsrätten hjälper upp

offrets situation och ger en klar signal om att inte ens lindrig misshandel i en nära relation är acceptabel och att det inte handlar om en privat angelägenhet mellan parterna. Dessutom gör ändringen det lättare för myndigheterna att ingripa i våld i nära relationer. Man kan anta att myndigheterna genom ändringen får sådana fall till behandling som inte tidigare omfattats av straffsystemet. Det är viktigt att man skyndsamt ingriper i våld i nära relationer, med beaktande av att det har en tendens att upprepa sig. När man undersöker en lindrig handling händer det att man samtidigt kommer på allvarligare handlingar.

För att undvika oklarhet konstaterar lagutskottet att det faktum att handlingen hör under allmänt åtal inte innebär en skyldighet att polisanmäla den. Alltså, också vid ett brott som hör under allmänt åtal krävs det för att myndigheterna ska få kännedom om handlingen och att den ska tas upp till undersökning och gå till åtalsprövning att offret eller någon annan anmäler den för polisen. Om ingen gör polisanmälan får myndigheterna inte alls kännedom om handlingen. Att en handling hör under allmänt åtal betyder inte heller att målsägandens vilja helt skulle sakna betydelse. Myndigheterna kan också i fortsättningen tillämpa bestämmelserna om åtgärdseftergift inom de gränser som lagstiftningen medger. Men när det handlar om våld i nära relationer anser lagutskottet att åtgärdseftergift bör tillämpas med urskillning.

Utskottet framhåller att man inom olika förvaltningsområden kraftfullare måste ingripa i och förebygga våld i nära relationer, och inte bara genom straffrättsliga bestämmelser. Det har tagit upp frågan även tidigare i samband med statsrådets redogörelse om Finlands politik för de mänskliga rättigheterna (LaUU 28/2009 r—SRR 7/2009 rd). Därför ser utskottet positivt bland annat på regeringens tväradministrativa program för minskat kvinnovåld, för internationella kontrollorgan har tilldelat Finland flera anmärkningar för att det inte har ingripits tillräckligt kraftfullt i våldet mot kvinnor. Trots att merparten av offren för våld i nära relationer är kvinnor, kan sådant våld ändå inte sammanfattas

sägas vara könsbetingat, för det riktar sig också mot män och barn..

Lindrig misshandel av en person på grund av hans eller hennes arbetsuppgifter

Det finns särskilda bestämmelser redan i den gällande strafflagen till skydd för personer i en viss tjänsteställning eller i vissa arbetsuppgifter. Som exempel kan nämnas våldsamt motstånd mot tjänsteman (SL 16:1) och motstånd mot person som upprätthåller ordningen (SL 17:6). De här brotten hör under allmänt åtal. Ändå faller tjänsteuppdrag som inte innebär utövning av offentlig makt och andra uppgifter inom privat sektor, som att upprätthålla ordningen, inte inom de här bestämmelsernas räckvidd och hör inte heller under allmänt åtal.

Nuförtiden kan man utsättas för våld eller hot om våld också i många andra tjänste- och arbetsuppgifter än sådana som det redan finns särskilda bestämmelser om. Nu föreslås lindrig misshandel av en person på grund av hans eller hennes arbetsuppgifter alltså höra under allmänt åtal. Därmed utvidgas den åtalsrätt som redan nu gäller tjänsteuppdrag som involverar offentlig makt till arbets- och tjänsteuppgifter över lag.

Som lagutskottet ser det har arbetsplatsvåld vissa sådana särdrag som talar för den föreslagna ändringen av åtalsrätten. Enligt propositionsmotiven är fysiskt våld och hot om sådant en hälso- och säkerhetsrisk i arbetet. Risken för våld eller hot om våld är större i vissa yrkeskategorier än i andra. Ett typiskt drag för arbetsplatsvåld är dessutom att arbetstagaren inte kan fly från situationen. Därmed är det varken motiverat eller skäligen att det är upp till arbetstagaren att framställa straffyrkande när han eller hon utsätts för våld eller hotas med våld i arbetet och det sker i tjänsteutövningen.

Det framgår av motiveringen att en typisk situation med arbetsplatsvåld är att en kund, en besökare eller någon annan utomstående person gör sig skyldig till lindrig misshandel på arbetsplatsen. Formuleringen i den föreslagna bestämmelsen (21 kap. 16 § 1 mom. 3 punkten) är emellertid mera omfattande och kan tolkas som att den också gäller konfliktsituationer inom perso-

nalen på en arbetsplats, förutsatt att en person utsätts för lindrig misshandel på grund av sina arbetsuppgifter.

Utskottet erfar att det arbetsplatsvåld som anmälts till arbetarskyddsmyndigheterna till största delen är våld som kommer utifrån eller försök att avvärja hot om sådant våld. Våld mellan anställda på en arbetsplats har förekommit i enskilda fall där arbetarskyddsmyndigheten har gett arbetsgivaren nödvändiga anvisningar för hur våldssituationer på arbetsplatsen kan redas upp. Arbetarskyddslagstiftningen förpliktar arbetsgivaren att sörja för de anställdas säkerhet i arbetet. Lagutskottet menar att bestämmelsen bör avgränsas så att den uttryckligen gäller typiska situationer av våld på arbetsplatsen, alltså där våldsutövaren är en utomstående person i relation till arbetsplatsen. Därmed är det varken behövt eller motiverat att i det här sammanhanget ändra lindrig misshandel som någon anställd på en arbetsplats, till exempel offrets arbetskamrat eller chef, gjort sig skyldig till så att det kommer att höra under allmänt åtal. Inte heller de skäl i propositionen som talar för att lindrig misshandel som en utomstående person utövar mot en arbetstagare ska höra under allmänt åtal är på samma sätt tillämpliga på konflikter mellan de anställda ens när handlingen har samband med offrets arbetsuppgifter. Men det är viktigt att följa upp ändringen och att frågan om åtalsrätt vid internt våld på en arbetsplats utvärderas i förekommande fall.

Lindrig misshandel av en minderårig och våld i skolor och läroanstalter

Lindrig misshandel av en person som inte fyllt 15 år hör redan nu under allmänt åtal. Regeringen föreslår att åldersgränsen ska höjas till 18 år. Propositionen gäller dels en sådan situation att en vuxen misshandlar en ung person, dels en situation där såväl offret som misshandlaren är unga personer, alltså i åldern 15–17 år. Undersökningar pekar mot att unga oftare faller offer för våld än vuxna och att det är andra unga som mestadels står för våldet mot unga.

Lagutskottet anser att det är motiverat att höja åldersgränsen, för också unga i åldern 15–17 år

är i behov av särskilt skydd. Allt våld har speciellt skadliga konsekvenser för barn och unga, också när förövaren själv är under 18 år. Det bör man också ta hänsyn till i åtalsrätten. Ändringen backar upp genomförandet av FN:s konvention om barnets rättigheter i Finland. Enligt konventionens artikel 19 ska barn skyddas bl.a. mot alla former av våld, skada och misshandel. Staten ska vidta åtgärder för att skydda barn och deras rättigheter.

Konfliktsituationer mellan unga förekommer framför allt i skolor och läroanstalter. Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd har genom enkäter till skolor och läroanstalter försökt klarlägga hurdana störningar och problemsituationer det förekommer i skolan. Den senaste enkäten visar att mobbning förekommer i merparten av skolorna. I 74 procent av skolorna förekommer det fysiskt våld mellan eleverna. Resultaten av en enkät om de ungas gymnasieutbildning och yrkesutbildning pekar mot att det mer eller mindre hör till vardagen i skolor och läroanstalter att ta upp olika slag av problem och störande situationer med inslag av ofog och våld.

Enligt utredning har det inom den grundläggande utbildningen, i gymnasier och yrkesläroanstalter sedan 2003 krävts att det upprättas skriftliga anvisningar och handlingsplaner för att förebygga, ingripa i och följa upp våld, mobbning och trakasserier. Utbildningsstyrelsen kommer inom kort med preciseringar i anvisningarna för planer mot våld, mobbning och trakasserier. I planerna ska det bl.a. anges vad som ska göras i olika störningssituationer och hur samarbetet med vårdnadshavare och olika myndigheter ska gå till.

Skolor och läroanstalter har redan nu ett antal modeller för att reda upp konfliktsituationer. Omkring 75 procent av grundskolorna deltar i programmet KiVa skola, som inleddes 2006 och som ska förebygga och minska mobbning i skolan. Programmet har gett mycket lovande resultat som kan antas förebygga framtida mobbning också i gymnasier och andra läroanstalter på andra stadiet. En del skolor har tillgång till en modell med inbördes utvärdering (Verso) som tagits fram av Suomen Sovittelufoorumi. Man ar-

betar med förlikning i konflikter med hjälp av elever som fått utbildning i förlikning. Lagstiftningen om undervisningsväsendet omfattar dessutom bestämmelser om en säker studiemiljö och disciplin. De medger disciplinära åtgärder mot en elev som uppför sig störande, våldsamt eller hotfullt. Barnskyddsåtgärder är också möjliga, om villkoren för dem är uppfyllda. Skolor och läroanstalter försöker primärt lösa konflikt-situationer mellan eleverna med de här metoderna.

Lagutskottet framhåller att syftet med att ställa lindrigh misshandel av personer i åldern 15—17 år under allmänt åtal inte är att ändra på de metoder som eventuellt redan nu tillämpas i skolorna vid konflikter mellan eleverna. Om skolans förlikningsmodeller eller disciplinära metoder är tillräckliga finns det ingen anledning att ta till straffrättsliga metoder, för straffrätten bör också i fortsättningen bara tillgripas i begränsad omfattning och som sista utväg. Mobbning och våld i skolan får ändå inte underskattas. Det väsentliga är att man alltid reagerar tidigt och beslutsamt på konflikter mellan eleverna.

Utskottet vill särskilt påpeka att också om någonting hör under allmänt åtal, betyder det inte att man är skyldig att göra polisanmälan. Propositionen innebär således inte att skolor eller barnskyddsmyndigheter måste kontakta polisen. En ung person själv och hans eller hennes föräldrar har precis som nu också vid lindrigh misshandel rätt att anmäla det för polisen om de så vill. Det är emellertid möjligt för myndigheterna att besluta om åtgärdseftergift. Det gäller framför allt om det är fråga om en lindrigh handling och det inte finns någon disproportion mellan offret och misshandlaren med hänsyn till ålder och övriga omständigheter.

Enligt den enkät som Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd lät utföra har det i en femtedel av skolorna förekommit situationer där en elev har hotat en lärare med våld. Lärare skyddas redan nu genom särskilda bestämmelser i strafflagen när det handlar om tjänsteuppgifter som inbegriper utövning av offentlig makt. Det slag av motstånd mot tjänsteman som förekommit i de här fallen hör redan i

dag under allmänt åtal. Genom propositionen kommer också lindrigh misshandel mot en lärare i uppgifter som inte inbegriper utövning av offentlig makt att höra under allmänt åtal (21 kap. 16 § 1 mom. 3 punkten i lagförslaget).

Lagutskottet hänvisar till det som sagts om arbetsplatsvåld och tillstyrker propositionen också till denna del. I behandlingen av lindrigh misshandel som en elev utövar mot sin lärare måste man emellertid ta hänsyn till det särskilda pedagogiska förhållandet mellan läraren och eleven liksom också att misshandlaren oftast är minderårig. Därför står andra än straffrättsliga metoder i första rummet också i sådana situationer. Propositionen vill inte heller här ändra på de modeller för att lösa konflikter mellan lärare och elever som skolor och läroanstalter tillämpar redan nu.

Det är viktigt att skolor och läroanstalter informeras om att deras nuvarande metoder för att lösa konfliktsituationer också i fortsättning går före straffrättsliga metoder. För att skolor och läroanstalter ska ha så väl samordnade metoder och modeller mot våld mellan elever och våld mot lärare som möjligt måste det finnas tillgång till adekvata anvisningar och skolornas och läroanstalternas metoder följas upp.

Resurser och utbildning

Regeringen bedömer att ändringen av åtalsrätten för våld i nära relationer kommer att betyda sammanlagt omkring 5 000 nya fall inom ramen för straffsystemet. Också de övriga föreslagna utvidgningarna kommer att öka myndigheternas arbete. Domstolarna beräknas behöva omkring 1 miljon och åklagarna 0,5 miljoner euro mer i resurser. Vad gäller polisen konstateras det i propositionen att även om ändringen ökar polisens arbetsbörda i någon mån bedömer inrikesministeriet att reformen kan genomföras utan extra resurser för polisen. I budgetpropositionen för 2011 (RP 126/2010 rd) beaktas domstolarnas och åklagarnas behov av extra resurser, men för polisen föreslås inga höjda anslag.

Enligt utredning ska polisen i fortsättningen göra förundersökning i de nya fall som genom propositionen kommer att omfattas av straffsys-

temet. När polisen larmas till en privat bostad måste den klarlägga utförligare vad som hänt för att få fram bevis. Lagutskottet har den uppfattningen att de nya fallen kommer att öka polisens arbete till den grad att det måste ses till att också polisen har de resurser som behövs för att genomföra reformen och för att målen med den ska nås. Att arbetet ökar till följd av propositionen får inte heller äventyra eller försämra polisens möjligheter att klarlägga och utreda andra brott. Lagutskottet har på senare tid uppmärksammat polisens resurser också i samband med budgetpropositionen för 2011 (LaUU 13/2010 rd).

Ändringen i åtalsrätten förutsätter att man ser om utbildningen också. Särskilt avseende måste fästas vid polisens utbildning med hänsyn till att våld i nära relationer i allt större omfattning blir föremål för utredning. Det behövs utbildning bland annat i hur våld i nära relationer ska identifieras och hanteras.

Detaljmotivering

Lag om ändring av 21 kap.16 § i strafflagen

16 §. Med hänvisning till sin allmänna motive-
ring föreslår lagutskottet att paragrafens 1 mom.
3 punkt preciseras att gälla lindrig misshandel
mot en person på grund av hans eller hennes ar-
betsuppgifter och att misshandlaren inte får höra
till arbetsplatsens personal. Därmed kommer
lindrig misshandel som utövats av till exempel
en kund, besökare eller någon annan jämförbar
person att höra under allmänt åtal. Lindrig miss-
handel där både offret och misshandlaren hör till
arbetsplatsens personal omfattas inte av bestä-
melsens räckvidd. Således kommer till exempel
situationer där en arbetstagare lindrigt miss-
handlar sin arbetskamrat, en chef lindrigt miss-
handlar sin underordnade eller en underordnad
lindrigt misshandlar sin chef att stå kvar som
målsägandebrott.

Lagutskottet understryker att "arbetsplatsens
personal" ska tolkas i vid bemärkelse. Uttrycket
ska täcka in situationer där offret och misshand-
laren är anställda hos samma arbetsgivare och si-
tuationer där de fysiskt arbetar på samma arbets-

plats även om de är anställda hos olika arbetsgi-
vare. Den springande punkten är att båda parter-
na i konflikten befinner sig på arbetsplatsen för
att sköta sina arbetsuppgifter. Punkten ska alltså
inte tillämpas på lindrig misshandel mellan till
exempel personer anställda av olika arbetsgiva-
re på samma bygge. I sådana fall beror det precis
som nu på målsägandens vilja om brottet lagförs
eller inte.

Propositionen ger en mycket utförlig beskriv-
ning av vad som menas med villkoret "på grund
av sina arbetsuppgifter" och vilka typsituationer
bestämmelsen är tillämplig på. Tillämpligheten
förutsätter till exempel inte att handlingen mås-
te ha skett på arbetsplatsen, utan den kan ske till
exempel hemma hos kunden i en omsorgssitua-
tion. Men det framgår inte av motiven om be-
stämmelsen är tillämplig på arbetsresor eller in-
te. Lagutskottet anser att sådana situationer av
arbetsplatsvåld primärt bör höra under allmänt
åtal där en person utsätts för våld eller hotas med
våld på grund av sina arbetsuppgifter i tjänsteut-
övningen. När en person är på väg till eller från
arbetet kan han eller hon inte anses vara i tjäns-
teutövningen. Inte heller de särdrag med arbets-
platsvåld som propositionen över lag bygger på
hör i princip till arbetsresan. Därför menar ut-
skottet att lindrig misshandel på vägen till eller
från arbetet inte omfattas av bestämmelsen. Men
i sådana situationer kan offret självt precis som
nu polisanmäla handlingen och yrka på straff för
misshandlaren.

Under behandlingen i utskottet väcktes frå-
gan om skyddet för arbetstagare som fallit offer
för misshandel bör förbättras genom att föreskri-
va att arbetstagaren är skyldig att anmäla brot-
tet. Utskottet konstaterar att en omfattande skyl-
dighet att anmäla brott inte anses sitta i det fin-
ländska rättssystemet. I samband med totalrefor-
men av strafflagen ansågs det att "anmälnings-
skyldigheten kan anses vara motiverad närmast
då det ifrågavarande brottet är synnerligen all-
varligt och överlagt samt ett resultat av systema-
tiska förberedelser och riktar sig mot viktiga
rättsgoda som skall skyddas. En förutsättning är
dessutom att brottet eller dess fortsättning kan
förhindras genom en anmälan" (RP 6/1997 rd).

Om alla arbetsgivare blir allmänt skyldiga att polisanmäla alla fall av arbetsplatsvåld, betyder det en avsevärd förändring i den nuvarande situationen.

I strafflagen finns också andra målsägandebrott som kan rikta sig mot en arbetstagare på grund av hans eller hennes arbetsuppgifter. Som exempel kan nämnas ärekränkning (SL 24:9) och olaga hot (SL 25:7). I motsats till brott mot liv och hälsa gäller de kränkning av privatliv, frid och ära eller frihet och kan i praktiken vara

mycket olika och subjektivt färgade. Lagutskottet anser därför att det vid de här brotten fortfarande är motiverat att offret självt får bestämma om han eller hon vill inleda en straffrättslig process eller inte.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 21 kap.16 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 21 kap. 16 §, sådan den lyder i lag 578/1995, som följer:

21 kap.

Om brott mot liv och hälsa

16 §

Åtalsrätt

Allmän åklagare får väcka åtal för lindrig misshandel endast om målsäganden anmäler brottet till åtal eller gärningen har riktat sig mot
(1 och 2 punkten som i RP)

3) en person på grund av hans eller hennes arbetsuppgifter *och gärningsmannen inte hör till arbetsplatsens personal.*

(2 mom. som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

LaUB 21/2010 rd — RP 78/2010 rd

Helsingfors den 9 november 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Janina Andersson /gröna
vordf. Anna-Maja Henriksson /sv
medl. Esko Ahonen /cent
Kalle Jokinen /saml
Oiva Kaltiokumpu /cent
Ilkka Kantola /sd
Sampsa Kataja /saml
Krista Kiuru /sd
Jari Larikka /saml

Sanna Lauslahti /saml
Outi Mäkelä /saml
Raimo Piirainen /sd
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Tero Rönni /sd
Mauri Salo /cent
Kari Uotila /vänst
Mirja Vehkaperä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.